

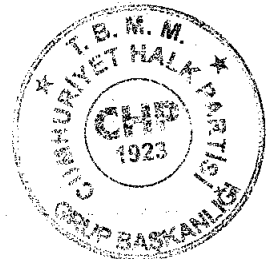
T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih : 7.5.2017
Sayı : 1350

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

22.05.2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununda ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkındaki Kanun Teklifim ve gerekçesi ekte sunulmuştur. Gereğini saygılarımla arz ederim.

Ünal DEMİRTAŞ
Zonguldak Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI				
Tali Komisyon				
Esas Komisyon	Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler			
Tarih	18 Mayıs 2017			
Ysm.Uzm.	Bak.Yrd.	Başkan	Genel Sek.Yrd.	Gen.Sek.
HA	BB	KER	KZ	A
TBMM BAŞKANI	JK			

TBMM KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LİĞİ
08 Mayıs 2017
Numara:

TBMM GENEL EVRAK
08 Mayıs 2017
No: 129683

GENEL GEREKÇE

Kıdem Tazminatı, dünyada ilk kez 1896 yılında Almanya'da işten ayrılma tazminatı olarak çalışma yaşamına girmiştir. Türkiye'de ise Cumhuriyetin kurulmasından sonra sanayinin gelişmesiyle birlikte, Mustafa Kemal Atatürk döneminde, 1936 yılında çıkarılan 3008 sayılı İş Kanunu'ndaki düzenleme ile yer almıştır. Kıdem tazminatı yıllar içinde işçi lehine gelişen düzenlemelerle, çalışma yaşamının gündeminde olmuştur.

Kıdem tazminatı uygulaması ile aslen işçinin korunması hedeflenmiştir. Türk hukuk sistemi içinde düzenlemenin başladığı ilk dönemde, işçiler açısından maddi bir güvence sağlarken, yıllar içinde işverenin işten çıkarmadaki keyfi uygulamaları karşısında, adeta bir iş güvencesine dönüşmüştür. Yani işverenler açısından maliyet yükselten bir unsur olarak görülen kıdem tazminatı, gerçekte bir tür işsizlik sigortası, iş güvencesi, sonraya bırakılmış bir ücret ve tazminat fonksiyonu taşımaktadır.

En son 2003 yılında, 4857 sayılı İş Kanunu'na eklenen Geçici 6'ncı maddesi ile Kıdem Tazminatı Fonu kurulması ve bu konuda bir kanun çıkıncaya kadar da 1475 sayılı kanunun kıdem tazminatına dair maddesinin geçerli olduğu, hükmü getirilmiştir.

Ancak kıdem tazminatı fonunun kurulmasına dair yapılan bu düzenleme, bu düzenlemeye yönelik yapılan taslak çalışmalar ile iktidar partisi yetkililerinin açıklamaları, kamuoyunda ve özellikle işçi tarafında bir tedirginlik yaratmıştır. Çünkü bu konuda yapılan taslak çalışmalarda, "Kıdem Tazminatı Fonu" uygulaması ile işçilerin kazanılmış haklarının kaybedilmesi riski ortaya çıkmaktadır. Fon uygulamasının ile kıdem tazminatının iş güvencesi olarak üstlendiği rolün ortadan kaldırılması ve işten çıkarmaları kolaylaştıracak olması; bugün ödenmekte olan prim oranının %8,3 olmasına rağmen, yapılan taslak çalışmalarda ise primlerin düşürülerek -örneğin % 4,2 oranında ödenmesinin önerilmesi-, bir başka deyişle şu an için 30 gün üzerinden ödenen kıdem tazminatının düşürülerek, 15 gün üzerinden ödenmesinin önerilmesi; fonların yanlış uygulamaları örneğin, işsizlik sigorta fonunun çoğunlukla amacı dışında kullanılması, konut edindirme fonu, tasarrufu teşvik fonu gibi fonların başarısızlıkla sonuçlanması; bireysel hesapların kimler tarafından yönetileceği, nasıl denetleneceği ve amacı dışında kullanılabilme riski; işçilerin kıdem tazminatını alabilmesi için en az 10 yıl prim ödemiş olmasının gerekmesi, gibi sorunlardan dolayı, işçiler kıdem tazminatının fon uygulaması ile kazanılmış hakları kaybedecekleri endişesini taşımaktadırlar.

Öte yandan, Türkiye'de kayıt dışı çalışmanın yüksek olmasının, sendikalaşmanın engellenmesi gibi çalışma hayatının köklü sorunlarının hala çözülememesinin de, kıdem tazminatı açısından olumsuz sonuçları olmaktadır.

Yine AKP iktidarının, onaylanması halinde işçiler açısından önemli bir kazanım olacak olan ILO'nun 173 No'lu İşverenin Ödeme Güçlüğü'ne Düşmesi Halinde İşçi Alacaklarının Korunması Sözleşmesini onaylamamasının da, kıdem tazminatı açısından olumsuz sonuçları olmaktadır.

AKP Hükümeti Kıdem Tazminatında yaşanan sorunların giderilmesi için uluslararası sözleşmeleri imzalamak, kazanılmış haklara dokunmadan çözüm üretmek yerine, kazanılmış hakları azaltacak veya yok edecek, güvencesiz ve esnek çalışma düzeni oluşturacak uygulamalar yapmak istemektedir.

Son günlerde Çalışma Bakanı ve AKP iktidarının yetkilileri tarafından yapılan açıklamalarda, bir çalışma ile kıdem tazminatı fonu taslağının, Bakanlar Kurulu'na sunulacağı ifade edilmektedir. Oysa Kıdem tazminatının fona devredilmesine dair taslak çalışması yapılırken, sosyal paydaşlarla görüşülmemiştir. Türkiye'nin önde gelen işçi sendikaları ve konfederasyonları tarafından kıdem tazminatının "kırmızı çizgi" olduğu defalarca açıklanmıştır. İşverenler tarafından her ne kadar maliyeti artıran bir unsur olarak değerlendirilse de, somut olarak işverenlerce de, kıdem tazminatının fona devredilmesine dair bir teklifte bulunulmamıştır.

İşçi ve işveren tarafının görüş ve önerilerinin sorulmadığı, şeffaflık ve hesap verilebilirliğin ciddi şekilde sorgulandığı bu süreçte, kıdem tazminatı fonu kurulması, çalışanların kazanılmış hakları açısından olumlu bir adım olmayacağı açıktır.

Ancak AKP İktidarı, hem işçi tarafının, hem de işveren tarafının istemediği kıdem tazminatı fonu uygulamasını, "işçilerin %80'i kıdem tazminatından yararlanamıyorlar, fon uygulaması ile işçilerin tamamı kıdem tazminatından yararlanacak vb. gibi " gerekçelerle, ısıtıp ısıtıp Türkiye'nin gündemine getirmektedir. Oysa işçilerin %90'ının kıdem tazminatından yararlanamamasının nedeni, kıdem tazminatı hakkının 1 yıldan daha az çalışanları kapsamaması ve bu konuda diğer yasal düzenlemelerin yapılmamasıdır.

Kıdem tazminatı hakkının, fona devredilmesi ile mevcut sorunların giderileceği iddiası, tamamen gerçek dışıdır.

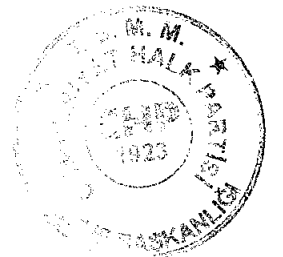
AKP iktidarının kıdem tazminatı fonu kurulmak istemesindeki gerçek amacı ise, yanlış ekonomik politikalar sonucu borç sarmalına giren ülkemizde, borçları çevirebilmek için yeni kaynaklar bulma ihtiyacıdır. AKP iktidarının bu koşullarda, kıdem tazminatı fonunu, aynen işsizlik sigorta fonunda olduğu gibi, amacı dışında kullanarak ve devlet iç borçlanma senetlerinde ve kamu bankalarında değerlendirerek iç ve dış borçları ödemekte kullanacağı çok açıktır.

AKP İktidarı, bugüne kadar olan fonlara ilişkin uygulamalarında, son derece başarısız bir sınav vermiştir. İşsizlik Sigorta Fonu, Varlık Fonu, Konut Edindirme Fonu, Tasarrufu Teşvik Fonu gibi fonları, kamu borçlarını ödeyecek bir kaynak olarak gören iktidar, şimdi de işçinin alınteri ile hak ettiği kıdem tazminatına gözünü dikmiştir.

Ülkemizin en köklü kamu kurum ve kuruluşlarını bir kararname ile Varlık Fonu'na devreden ve bu kaynaklar üzerinde sınırsız hak ve yetkileri kendisine tanıyan AKP İktidarının kıdem tazminatı konusunda da şeffaf, hesap verebilir ve güvenceli bir fon yönetimi sağlayacağını düşünmek, en basit ifade ile "safılık" olacaktır.

İşçilerin kazanılmış haklarını kaybetmesine neden olacak bu uygulamadan derhal vazgeçilmelidir.

Eğer amaç bütün işçilerin kıdem tazminatı hakkından yararlanmasını sağlamak ise, kıdem tazminatı fonu kurulmadan da, işçilerin kazanılmış haklarına dokunulmadan da bu hedef gerçekleştirilebilir. Kıdem tazminatından yararlanmada yaşanan mağduriyetler ve sorunlar ilgili yasalarda yapılacak yeni düzenlemelerle giderilebilir.

Başta açıklandığı gibi kıdem tazminatı, bugün tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de çalışma yaşamının ayrılmaz bir parçasıdır. Buna bağlı olarak ilgili yasalarda yapılmasını teklif ettiğimiz değişikliklerle, kazanılmış haklara dokunulmadan, işçilerin %95'inin kıdem tazminatından yararlanması ve iş güvencesinin güçlendirilmesi amaçlanmıştır.

Buna göre, işçilerin bir yıldan daha az süreli çalışmaları durumunda da kıdem tazminatı hakkından yararlanmaları, kıdem tazminatı alacaklarının öncelikli ve devlet güvencesi altında olması, işverenin iflası ya da ödeme aczi içinde olması halinde kıdem tazminatı garanti fonu aracılığı ile ödemelerinin yapılması, kıdem tazminatını ödemeyen işverenlere idari para cezası verilmesi ile ilgili düzenlemelerin yapılmasıyla kıdem tazminatından işçilerin %95'inin yararlanması mümkün olabilecektir.

Sunulan teklifle;

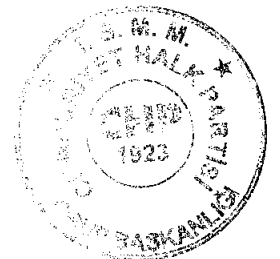
-2003 yılında getirilen kıdem tazminatı fonu kurulmasına dair maddenin iptali,

-Kıdem tazminatı alacaklarının kamu alacaklarının ve rehinli alacakların önünde tutulması,

-Kıdem tazminatı ödemeyen işveren açısından zorlayıcı bir unsur olarak idari para cezasının getirilmesi,

-Kıdem tazminatı hakkının kazanılmasında süre koşulunun kaldırılması ile işçinin kıdem tazminatı hakkının ilk andan itibaren korunması,

-İflas eden ya da ödeme aczi içinde bulunan işvereneler karşısında, işçinin kıdem tazminatı alacağının kıdem tazminatı garanti fonu ile teminat altına alınması ve bu sayede devlet güvencesi sağlanmasını hükme bağlayan düzenlemeler getirilmiştir.

**22.05.2003 TARİHLİ VE 4857 SAYILI İŞ KANUNUNDA VE BAZI KANUNLARDA
DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDAKİ KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 1475 sayılı Kanunun 14'üncü maddesinin 5'inci fıkrasının ikinci paragrafına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“4857 sayılı Kanunun 15'inci maddesinde tanımlanan deneme süresinin tamamlanmasından sonra 1 yıldan daha az süreli çalışmalarda da işverence işçiye 30 günlük ücreti tutarında kıdem tazminatı ödenir.

MADDE 2-4857 sayılı Kanunun Geçici 6'nıncı maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 3- 4447 sayılı Kanunun Ek 1'inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

EK MADDE 1

“Bu Kanuna göre sigortalı sayılan kişileri hizmet akdine tabi olarak çalıştıran işverenin konkordato ilan etmesi, işveren için aciz vesikası alınması, iflası veya iflasın ertelenmesi nedenleri ile işverenin ödeme güçlüğüne düştüğü hallerde geçerli olmak üzere, işçilerin iş ilişkisinden kaynaklanan üç aylık ödenmeyen ücret ve kıdem tazminatı alacaklarını karşılamak amacı ile İşsizlik Sigortası Fonu kapsamında ayrı bir Ücret ve Kıdem Tazminatı Garanti Fonu oluşturulur. Bu madde kapsamında yapılacak ücret ödemelerinde işçinin, işverenin ödeme güçlüğüne düşmesinden önceki son bir yıl içinde aynı işyerinde çalışmış olması koşulu esas alınarak temel ücret üzerinden ödeme yapılır. Bu ödemeler 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 78 inci maddesi uyarınca belirlenen kazanç üst sınırını aşamaz. Ücret ve Kıdem Tazminatı Garanti Fonu, işverenlerce işsizlik sigortası primi olarak yapılan ödemelerin yıllık toplamının yüzde üçüdür. Ücret ve Kıdem Tazminatı Garanti Fonunun oluşumu ve uygulanması ile ilgili usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.”

MADDE 4-4857 Sayılı Kanuna 103/a maddesi eklenmiştir.

“Kıdem Tazminatı ile ilgili hükümlere aykırılık

MADDE 103/a- 1475 sayılı Kanunun 14'üncü maddesi gereğince kıdem tazminatı ödeme yükümlülüğünü yerine getirmeyen işverene, bu hakkı ihlal edilen her işçi için ihlal edildiği andan itibaren geçen her gün için asgari ücretin yüzde üçü oranında idari para cezası verilir.”

MADDE 5- İcra İflas Kanunu'na aşağıdaki madde eklenmiştir.

“MADDE 100/a- Rehin alacakları ile kamu alacakları da dahil olmak üzere sırası ne olursa olsun kıdem tazminatı alacakları öncelikli olarak ödenir”

